Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 15. aprila 2021 *

„Predhodno odločanje – Aarhuška konvencija – Direktiva 2003/4/ES – Pravica do dostopa do informacij o okolju, ki jih imajo organi oblasti – Člen 2, točka 2 – Pojem ‚organ oblasti' – Organi ali institucije, ki opravljajo zadeve iz sodne pristojnosti – Informacije, vsebovane v spisu končanega sodnega postopka"

V zadevi C-470/19,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo High Court (višje sodišče, Irska) z odločbo z dne 21. maja 2019, ki je na Sodišče prispela 17. junija 2019, v postopku

Friends of the Irish Environment Ltd

proti

Commissioner for Environmental Information,

ob udeležbi

Courts Service of Ireland,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi J.-C. Bonichot, predsednik senata (poročevalec), R. Silva de Lapuerta, podpredsednica Sodišča, in M. Ilešič, sodnik, v funkciji sodnikov prvega senata, M. Safjan in N. Jääskinen, sodnika,

generalni pravobranilec: M. Bobek,

sodna tajnica: C. Strömholm, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 16. septembra 2020,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Friends of the Irish Environment Ltd J. Kenny, BL, O. Clarke in A. Jackson, solicitors, ter J. Healy, SC,

– za Commissioner for Environmental Information F. Valentine, BL, E. Egan, SC, in R. Minch, solicitor,

* Jezik postopka: angleščina.

– za Courts Service of Ireland C. Donnelly, BL, B. Murray in M. Collins, SC, ter M. Costelloe in H. Gibbons, solicitors,

– za Irsko M. Browne, G. Hodge in A. Joyce, agenti, skupaj z A. Carroll, BL, in C. Tolandom, SC,

– za poljsko vlado B. Majczyna in D. Krawczyk, agenta,

– za Evropsko komisijo G. Gattinara in C. Cunniffe, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 3. decembra 2020

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 2, točka 2, Direktive 2003/4/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2003 o dostopu javnosti do informacij o okolju in o razveljavitvi Direktive Sveta 90/313/EGS (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 7, str. 375).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Friends of the Irish Environment Ltd in Commissioner for Environmental Information (okoljski informacijski pooblaščenec, Irska) glede dostopa do spisa končanega sodnega postopka.

Pravni okvir

Mednarodno pravo

3 Člen 2(2) Konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah, podpisane 25. junija 1998 v Aarhusu in v imenu Evropske skupnosti odobrene s Sklepom Sveta z dne 17. februarja 2005 (2005/370/ES) (UL 2005, L 124, str. 1, v nadaljevanju: Aarhuška konvencija), določa:

„‚organ javne oblasti‘ pomeni:

(a) vlado na državni, regionalni in drugi ravni;

(b) fizične ali pravne osebe, ki opravljajo javnoupravne naloge po notranji zakonodaji, vključno s posebnimi nalogami, dejavnostmi ali storitvami v zvezi z okoljem;

(c) vse druge fizične ali pravne osebe, ki imajo javna pooblastila ali naloge ali opravljajo javne storitve v zvezi z okoljem pod nadzorom organa ali osebe iz pododstavka (a) ali (b);

[…]

Ta izraz pa ne vključuje organov ali institucij, kadar delujejo v sodni ali zakonodajni pristojnosti.“

4 Člen 4(1) Aarhuške konvencije določa, da pogodbenice te konvencije v skladu z nekaterimi izjemami zagotovijo, da dajo organi javne oblasti v okviru nacionalne zakonodaje javnosti na voljo zahtevane okoljske informacije.

5 Člen 4(4) Aarhuške konvencije določa:

„Zahtevek za okoljske informacije se lahko zavrne, če bi razkritje škodljivo vplivalo:

[…]

(c) na potek pravnega postopka, možnost osebe, da se ji pravično sodi, ali možnost organa javne oblasti, da izvede kazensko ali disciplinsko preiskavo;

[…]

Omenjene razloge za zavrnitev je treba razlagati omejevalno ob upoštevanju javnega interesa za razkritje in ob upoštevanju, ali se zahtevane informacije nanašajo na emisije v okolje.“

Pravo Unije

6 V uvodnih izjavah 1, 5, 11 in 16 Direktive 2003/4 je navedeno:

„(1) Povečan dostop javnosti do informacij o okolju in razširjanje teh informacij prispevata k boljši zavesti o okoljskih zadevah, svobodni izmenjavi mnenj, bolj učinkoviti udeležbi javnosti pri postopku odločanja o okoljskih zadevah in navsezadnje k boljšemu okolju.

[…]

(5) […] Določbe zakonodaje Skupnosti morajo biti skladne [z Aarhuško] konvencijo zaradi sklenitve le-te s strani Evropske skupnosti.

[…]

(11) Zaradi upoštevanja načela v členu 6 Pogodbe, da bi bilo treba zahteve glede varstva okolja vključiti v opredelitev in izvajanje politik in dejavnosti, je treba opredelitev organov oblasti razširiti, tako da bi vključevala vlado ali druge organe javne uprave na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni, ne glede na to, ali imajo posebne pristojnosti za okolje. Prav tako je treba razširiti opredelitev tako, da bi vključevala druge osebe ali organe, ki skladno z nacionalno zakonodajo opravljajo naloge javne uprave v zvezi z okoljem, ter druge osebe ali organe, ki delujejo pod njihovim nadzorom in imajo javne pristojnosti ali naloge v zvezi z okoljem.

[…]

(16) Pravica do obveščenosti pomeni, da bi moralo biti razkritje informacij splošno pravilo in da bi moralo biti organom oblasti dovoljeno zavrniti zahtevo za informacije o okolju v posebnih in jasno opredeljenih primerih. Razlogi za zavrnitev bi se morali razlagati restriktivno, pri čemer bi bilo treba tehtati med javnim interesom, ki mu služi razkritje, in interesom, ki mu služi zavrnitev. […]“.

7 Člen 1 te direktive določa:

„Cilji te direktive so:

(a) zagotoviti pravico do dostopa do informacij o okolju, ki jih hranijo organi oblasti ali se hranijo za organe oblasti, ter določiti osnovne pogoje in praktične ukrepe za uresničevanje te pravice, in

(b) zagotoviti, da so informacije o okolju postopno v vedno večji meri dostopne javnosti in se javno razširjajo, da se doseže kar najširša sistematična razpoložljivost in razširjanje informacij o okolju javnosti. V ta namen se zlasti pospešuje uporaba računalniške telekomunikacijske in/ali elektronske tehnologije, kolikor je na voljo.“

8 Člen 2, točka 2, navedene direktive določa:

„Za namene te direktive so:

[…]

2. ‚Organ oblasti‘
   (a) vlada ali drug organ javne uprave, vključno z javnimi svetovalnimi organi, na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni;
   (b) katera koli fizična ali pravna oseba, ki opravlja naloge javne uprave po nacionalni zakonodaji, vključno s posebnimi dolžnostmi, dejavnostmi ali storitvami v zvezi z okoljem, ter
   (c) katera koli fizična ali pravna oseba, ki ima javne pristojnosti ali naloge ali zagotavlja javne storitve v zvezi z okoljem, pod nadzorom organa ali osebe iz [točk] (a) ali (b).

Države članice lahko določijo, da ta opredelitev ne vključuje organov ali institucij, kolikor opravljajo zadeve iz sodne ali zakonodajne pristojnosti. Če njihove ustavne določbe na dan sprejetja te direktive ne predvidevajo postopka pregleda v smislu člena 6, lahko države članice navedene organe ali institucije izključijo iz te opredelitve.“

9 Člen 3(1) iste direktive določa:

„Države članice zagotovijo, da so organi oblasti skladno z določbami te direktive dolžni dati na razpolago informacije o okolju, ki jih hranijo ali jih hranijo zanje, kateremu koli prosilcu na njegovo zahtevo, ne da bi moral uveljavljati interes.“

10 Člen 4(1) Direktive 2003/4 državam članicam dopušča, da predvidijo, da se zahteva za informacije o okolju v nekaterih primerih zavrne, člen 4(2) te direktive pa jim prav tako daje to možnost s tem, da določa:

„Države članice lahko predvidijo, da se zahteva za informacije o okolju zavrne, če bi razkritje informacij negativno vplivalo na:

[…]

(c) tekoče sodne postopke, možnost osebe do pravičnega sojenja ali možnosti organa oblasti za izvajanje preiskav kazenskopravne ali disciplinske narave;

[…]

Razlogi za zavrnitev iz odstavkov 1 in 2 se razlagajo restriktivno ob upoštevanju javnega interesa, ki mu služi razkritje, za vsak posamezen primer. V vsakem posameznem primeru se tehta med javnim interesom, ki mu služi razkritje, in interesom, ki mu služi zavrnitev. Države članice ne smejo na podlagi odstavka 2(a), (d), (f), (g) in (h) predvideti, da se zahteva zavrne, če se zahteva nanaša na informacije o emisijah v okolje.

[…]“.

11 Člen 6 Direktive 2003/4, naslovljen „Dostop do sodišča“, nalaga državam članicam, da zagotovijo, da vsak prosilec za informacije o okolju, ki meni, da njegova zahteva za informacije ni bila upoštevana, je bila neutemeljeno zavrnjena, nezadostno odgovorjena ali kako drugače obravnavana v nasprotju z določbami te direktive, lahko v upravnem ali sodnem postopku vloži pravno sredstvo zoper dejanja ali opustitve zadevnega organa oblasti.

Irsko pravo

12 Z European Communities (Access to Information on the Environment) Regulations 2007 to 2018 (uredbe iz let od 2007 do 2018 – Evropske skupnosti (dostop do informacij o okolju), v nadaljevanju: irski nacionalni predpisi) so bile v irsko pravo prenesene določbe Direktive 2003/4.

13 S členom 3(1) irskih nacionalnih predpisov je v bistvu prenesen člen 2, točka 2, te direktive.

14 V skladu s členom 3(2) irskih nacionalnih predpisov so iz opredelitve organov oblasti izključeni organi, „ki opravljajo naloge iz sodne ali zakonodajne pristojnosti“.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

15 High Court (višje sodišče, Irska) je 25. februarja 2016 izdalo sodbo v zadevi X & Y proti An Bord Pleanala, zoper katero ni bila vložena pritožba. V tej zadevi se je izpodbijala izdaja gradbenega dovoljenja za izgradnjo vetrnih turbin v okrožju Cork (Irska).

16 Družba Friends of the Irish Environment je 9. julija 2016 na Central Office of the High Court (sodno tajništvo višjega sodišča, Irska), za vodenje katere je pooblaščen sodni tajnik, ki ga imenuje Courts Service of Ireland (sodna služba sodišč Irske) (v nadaljevanju: sodna služba) poslala dopis, v katerem je zahtevala kopije vlog, zapriseženih izjav in pisnih stališč, ki so jih predložile vse stranke, ter pravnomočnih sklepov v navedeni zadevi. Ta zahteva je bila vložena na podlagi Aarhuške konvencije in Direktive 2003/4, prenesene z irskimi nacionalnimi predpisi.

17 Sodna služba je z odločbo z dne 13. julija 2016 zavrnila zahtevo tožeče stranke v postopku v glavni stvari. Ta odločba je temeljila zlasti na dejstvu, da se irska nacionalna pravila ne nanašajo na sodne postopke niti na dokumente, predložene v takih postopkih.

18 Tožeča stranka v postopku v glavni stvari je 18. julija 2016 zahtevala, naj sodna služba to odločbo ponovno preuči. Ker ni prejela odgovora, je 15. septembra 2016 vložila pritožbo pri okoljskem informacijskem pooblaščencu.

19 Okoljski informacijski pooblaščenec je tožeči stranki v postopku v glavni stvari 19. junija 2017 poslal dopis, v katerem je navedel, da je v podobni zadevi, in sicer zadevi CEI/15/0008 An Taisce & The Courts Service, že bila sprejeta odločitev. Poudaril je, da se vsaka zadeva obravnava vsebinsko, in pri tem tožeči stranki v postopku v glavni stvari predlagal, naj mu navede morebitne razloge, ki bi upravičevali drugačno odločitev glede njene zahteve za dostop do sodnega spisa v zadevi X & Y proti An Bord Pleanala.

20 Tožeča stranka v postopku v glavni stvari je v odgovoru z dne 26. julija 2017 navedla, da želi spremeniti razloge, navedene v pritožbi, in razloge nevladne organizacije An Taisce, navedene v prvi zadevi.

21 Okoljski informacijski pooblaščenec je z odločbo z dne 31. julija 2017 to pritožbo zavrnil. Menil je, da sodna služba s spisi, ki se zahtevajo, razpolaga v imenu sodišč in v okviru izvajanja sodne pristojnosti. Menil je tudi, da sodna služba, kadar izvaja tako pristojnost, ni „organ oblasti“ v smislu člena 3(1) irskih nacionalnih predpisov.

22 Tožeča stranka v postopku v glavni stvari je to odločbo izpodbijala pred High Court (višje sodišče) in v bistvu trdila, da odstopanje v korist organov ali institucij, ki „opravljajo zadeve iz sodne pristojnosti“, določeno v členu 2, točka 2, Direktive 2003/4 in preneseno v členu 3(2) irskih nacionalnih predpisov, ne zajema spisov končanih zadev.

23 Ker High Court (višje sodišče) dvomi o razlagi člena 2, točka 2, Direktive 2003/4, je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali pomeni nadzor nad dostopom do sodnih pisanj, ki se nanašajo na postopek, v katerem je bila izdana pravnomočna sodba, rok za pritožbo pa se je iztekel in zoper njo nista bila vložena niti pritožba niti kakršen koli drug zahtevek, vendar so v posebnih okoliščinah mogoči drugi zahtevki, izvajanje ‚sodne pristojnosti‘ v smislu člena 2, točka 2, Direktive [2003/4]?“

Vprašanje za predhodno odločanje

24 Predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 2, točka 2, drugi odstavek, prvi stavek, Direktive 2003/4 razlagati tako, da se lahko možnost, ki jo ta določba daje državam članicam, da se za „organe oblasti“ v smislu te direktive ne štejejo „organi ali institucije, kolikor opravljajo zadeve iz sodne pristojnosti“, uporabi le, kadar gre za informacije v spisih sodnih postopkov, ki potekajo, ne pa glede končanih postopkov.

25 V zvezi s tem je treba navesti, da je treba najprej ugotoviti, ali so sodišča in fizične ali pravne osebe, ki so pod njihovim nadzorom, „organi oblasti“ v smislu člena 2, točka 2, Direktive 2003/4 in zato spadajo na področje uporabe te direktive.

26 Najprej je treba poudariti, da se je Evropska unija s pristopom k Aarhuški konvenciji zavezala, da bo na področju uporabe prava Unije načeloma zagotavljala dostop do informacij o okolju, ki jih imajo organi oblasti (sodba z dne 14. februarja 2012, Flachglas Torgau, C-204/09, EU:C:2012:71, točka 30 in navedena sodna praksa).

27 Zakonodajalec Unije je s sprejetjem Direktive 2003/4 želel zagotoviti skladnost prava Unije s to konvencijo, da bi jo Skupnost lahko sklenila, s tem, da je predvidel splošen sistem, katerega namen je zagotoviti, da ima vsaka fizična in pravna oseba države članice pravico do dostopa do informacij o okolju, ki jih hranijo organi oblasti ali se zanje hranijo, ne da bi morala izkazati interes (sodba z dne 14. februarja 2012, Flachglas Torgau, C-204/09, EU:C:2012:71, točka 31 in navedena sodna praksa).

28 Prav tako je treba poudariti, da pravica do dostopa, ki je zagotovljena z Direktivo 2003/4, velja le, če zahtevane informacije spadajo v okvir določb glede dostopa javnosti, ki jih določa ta direktiva, kar med drugim predpostavlja, da so „informacije o okolju“ v smislu člena 2, točka 1, te direktive, kar mora v zvezi s postopkom v glavni stvari preveriti predložitveno sodišče (sodba z dne 14. februarja 2012, Flachglas Torgau, C-204/09, EU:C:2012:71, točka 32).

29 Poleg tega je treba navesti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso iz zahtev enotne uporabe prava Unije in načela enakosti izhaja, da se morajo pojmi iz določbe prava Unije, ki za določitev svojega pomena in obsega ne napotuje izrecno na pravo držav članic, običajno v vsej Uniji razlagati avtonomno in enotno, ob upoštevanju sobesedila te določbe in cilja, ki se poskuša doseči z zadevno ureditvijo (glej zlasti sodbo z dne 20. januarja 2021, Land Baden-Württemberg (Notranje sporočanje), C-619/19, EU:C:2021:35, točka 34).

30 Po teh uvodnih ugotovitvah je treba navesti, da so v skladu z opredelitvijo iz člena 2, točka 2, prvi odstavek, točki (a) in (b), Direktive 2003/4 „organi oblasti“, ki morajo javnosti omogočiti dostop do informacij o okolju, ki jih hranijo, organi in institucije, ki spadajo pod „vlado ali druge organe javne uprave, vključno z javnimi posvetovalnimi organi, na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni“, ter fizične ali pravne osebe, ki po nacionalni zakonodaji opravljajo „naloge javne uprave, vključno s posebnimi dolžnostmi, dejavnostmi ali storitvami v zvezi z okoljem“. Na podlagi člena 2, točka 2, prvi odstavek, točka (c), te direktive so „organi oblasti“ tudi fizične ali pravne osebe, „ki imajo javne pristojnosti ali naloge ali zagotavljajo javne storitve v zvezi z okoljem, pod nadzorom organa ali osebe iz (a) ali (b)“.

31 Namen člena 2, točka 2, drugi odstavek, prvi stavek, Direktive 2003/4 je državam članicam omogočiti zlasti, da določijo pravila, primerna za zagotovitev pravilnega poteka sodnih postopkov, tako da se jim omogoči, da s področja uporabe te direktive izključijo organe ali institucije, ki ustrezajo opredelitvi pojma „organ oblasti“ iz člena 2, točka 2, prvi odstavek, navedene direktive, kadar opravljajo „zadeve iz sodne pristojnosti“.

32 Nazadnje, člen 2, točka 2, drugi odstavek, drugi stavek, Direktive 2003/4 določa, da lahko države članice te organe ali institucije izključijo iz opredelitve „organov oblasti“ iz prvega odstavka tega člena 2, točka 2, če njihove ustavne določbe na dan sprejetja te direktive niso predvidevale postopka pregleda v smislu člena 6 navedene direktive. Vendar niti cilj niti učinek člena 2, točka 2, drugi odstavek, drugi stavek, Direktive 2003/4 – ki je namenjen urejanju posebnih primerov nekaterih nacionalnih organov, zoper odločitve katerih na dan sprejetja te direktive ni bilo mogoče vložiti pravnega sredstva v skladu z zahtevami te direktive – ni omejiti možnosti držav članic, da s področja uporabe navedene direktive izključijo organe ali institucije, ki opravljajo zadeve iz zakonodajne ali sodne pristojnosti, ki je poleg tega brez kakršne koli omejitve določena s samo Aarhuško konvencijo (glej v tem smislu sodbo z dne 14. februarja 2012, Flachglas Torgau, C-204/09, EU:C:2012:71, točke od 45 do 48).

33 Iz člena 2, točka 2, Direktive 2003/4 kot celote izhaja, da se možnost, ki je dana na voljo državam članicam, da iz pojma „organ oblasti“ izključijo organe ali institucije, ki „opravljajo zadeve iz sodne pristojnosti“, in ki je določena v členu 2, točka 2, drugi odstavek, prvi stavek, te direktive, ter jo je treba razlagati funkcionalno (glej po analogiji sodbo z dne 14. februarja 2012, Flachglas Torgau, C-204/09, EU:C:2012:71, točka 49), lahko nanaša le na organe ali institucije, ki ustrezajo institucionalni opredelitvi pojma „organ oblasti“ iz člena 2, točka 2, prvi odstavek, navedene direktive. Spoštovanje te opredelitve je namreč nujni pogoj za uporabo možnosti odstopanja iz člena 2, točka 2, drugi odstavek, prvi stavek, Direktive 2003/4.

34 Iz same Aarhuške konvencije in iz Direktive 2003/4, katere cilj je to konvencijo prenesti v pravo Unije, pa je razvidno, da njuni avtorji z „organi oblasti“ niso nameravali označiti sodnih organov, še posebej sodišč, temveč, kot je Sodišče že razsodilo, upravne organe, ker imajo znotraj držav članic po navadi prav ti organi pri izvajanju svojih nalog informacije o okolju (glej v tem smislu sodbo z dne 14. februarja 2012, Flachglas Torgau, C-204/09, EU:C:2012:71, točka 40).

35 Sodišča namreč očitno niso del vlade niti drugih organov javne uprave iz člena 2, točka 2, prvi odstavek, točka (a), Direktive 2003/4. Prav tako jih ni mogoče enačiti s fizičnimi ali pravnimi osebami, ki opravljajo „naloge javne uprave, vključno s posebnimi nalogami, dejavnostmi ali storitvami v zvezi z okoljem“ iz člena 2, točka 2, prvi odstavek, točka (b), te direktive, ki določa organe ali institucije, ki sicer niso del vlade ali drugih organov javne uprave iz prve določbe, vendar opravljajo naloge izvršilne oblasti oziroma naloge, ki pomagajo pri izvrševanju javne oblasti in so povezane z okoljem. Člen 2, točka 2, prvi odstavek, točka (c), navedene direktive pa se nanaša le na osebe ali organe, ki delujejo pod nadzorom enega od organov ali institucij iz člena 2, točka 2, prvi odstavek, (a) in (b), te direktive in ki imajo javne pristojnosti ali naloge v zvezi z okoljem, tako da ne more vključevati niti sodišč niti *a fortiori* fizičnih ali pravnih oseb pod njihovim nadzorom.

36 To razlago potrjuje cilj, ki ga je zakonodajalec Unije skušal doseči pri sprejemanju Direktive 2003/4, v povezavi z Aarhuško konvencijo. Kot je namreč razvidno iz uvodne izjave 1 in člena 1 te direktive, je njen namen spodbujati povečan dostop javnosti do informacij o okolju in bolj učinkovito udeležbo javnosti pri postopku odločanja o okoljskih zadevah, da bi se izdajale boljše odločbe, da bi se te učinkoviteje izvajale in, nazadnje, da bi se spodbudilo izboljšanje okolja.

37 Čeprav torej izvajanje tega cilja zahteva, da upravni organi javnosti omogočijo dostop do informacij o okolju, ki so v njihovi posesti, da bi obveščali o odločitvah, ki jih sprejemajo na tem področju, in državljane vključili v njihovo sprejemanje, pa to ne velja za vloge in druge listine, vložene v spise sodnih postopkov v okoljskih zadevah, saj zakonodajalec Unije ni želel spodbujati obveščanja javnosti na sodnem področju in njenega sodelovanja pri odločanju na tem področju.

38 Zakonodajalec Unije je namreč pri sprejetju Direktive 2003/4 upošteval različnost pravil, ki obstajajo v državah članicah in ki se nanašajo na dostop državljanov do informacij iz sodnih spisov, kar dokazujeta člen 2, točka 2, drugi odstavek, prvi stavek, in člen 4(2)(c) te direktive, ki državam članicam dajeta na eni strani možnost, da s področja uporabe navedene direktive izključijo organe ali institucije, ki ustrezajo opredelitvi „organa oblasti“ in ki so, enako kot nekateri neodvisni upravni organi, občasno lahko pozvani k izvajanju sodne pristojnosti, ne da bi sami imeli status sodišča (glej po analogiji v zvezi z ministrstvom, ki mora izvajati zakonodajne pristojnosti, ne da bi bilo samo del zakonodajne oblasti, sodbo z dne 14. februarja 2012, Flachglas Torgau, C-204/09, EU:C:2012:71, točka 49), in na drugi strani možnost odstopanja od načela dostopa državljanov do informacij o okolju, ki jih hranijo „organi oblasti“, kadar bi razkritje teh informacij lahko ogrozilo „tekoče sodne postopke, možnost osebe do pravičnega sojenja ali možnosti organa oblasti za izvajanje preiskav kazenskopravne ali disciplinske narave“.

39 Člen 6 Direktive 2003/4 pa se nanaša le na dostop državljanov, ki želijo uveljavljati pravice, ki jih imajo na podlagi določb te direktive, do sodišča in jim zlasti zagotavlja možnost izpodbijanja odločb o zavrnitvi dostopa do informacij o okolju, ki bi jim lahko bile izdane.

40 Iz navedenega izhaja, da glede na neobstoj izrecne navedbe v tem smislu v Direktivi 2003/4 sodišča in fizične ali pravne osebe, ki so pod njihovim nadzorom, niso „organi oblasti“ v smislu člena 2, točka 2, prvi odstavek, te direktive. Torej ne spadajo na področje uporabe navedene direktive in zato zanje ne velja obveznost, določena v tej direktivi, da javnosti omogočijo dostop do informacij o okolju, ki so v njihovi posesti. V teh okoliščinah so le države članice tiste, ki morajo po potrebi predvideti pravico javnosti do dostopa do informacij iz sodnih spisov in določiti podrobna pravila za izvajanje te pravice.

41 Zato se v nasprotju s tem, kar je bilo zatrjevano pred Sodiščem, ni treba spraševati niti o tem, ali nadzor dostopa do sodnih spisov spada na področje izvajanja zadev iz sodne pristojnosti v smislu člena 2, točka 2, drugi odstavek, prvi stavek, Direktive 2003/4, niti ni treba razlikovati glede na to, ali se spisi, ki vsebujejo zahtevane informacije, nanašajo na postopke, ki potekajo ali so končani, ali pa se nanašajo na postopke, ki se lahko ponovno začnejo.

42 V zvezi s tem rešitev, ki jo je Sodišče sprejelo v sodbi z dne 14. februarja 2012, Flachglas Torgau (C-204/09, EU:C:2012:71, točke od 54 do 58), ne more po analogiji voditi do drugačnega sklepa, ker je šlo v zadevi, v kateri je bila izdana ta sodba, za dostop do informacij, ki jih ima „organ oblasti“ v smislu člena 2, točka 2, prvi odstavek, Direktive 2003/4. To ne velja niti za rešitev, sprejeto v sodbah z dne 21. septembra 2010, Švedska in drugi/API in Komisija (C-514/07 P, C-528/07 P, EU:C:2010:541), in z dne 18. julija 2017, Komisija/Breyer (C-213/15 P, EU:C:2017:563), ki sta se nanašali na dostop javnosti do dokumentov v zvezi s postopki pred sodišči Unije, saj tak dostop urejajo določbe prava Unije, katerih vsebina se bistveno razlikuje od tistih, katerih razlaga se obravnava v tem postopku.

43 V obravnavani zadevi je iz predložitvene odločbe razvidno, da se spor o glavni stvari nanaša na zahtevo nevladne organizacije Friends of the Irish Environment za dostop do informacij o okolju, ki naj bi bile vsebovane v sodnem spisu končanega postopka, ki ga je ob vložitvi te zahteve imela sodna služba.

V skladu s stališči, ki jih je predložila Sodišču, je ta služba odgovorna za shranjevanje, arhiviranje in upravljanje sodnih spisov v imenu in pod nadzorom zadevnega sodišča. Zato mora predložitveno sodišče ob upoštevanju pojasnil iz točk od 30 do 40 te sodbe preveriti, ali je treba navedeno službo šteti za „organ oblasti“ v smislu člena 2, točka 2, prvi odstavek, Direktive 2003/4, v primeru česar bi dostop do informacij o okolju, ki jih vsebujejo spisi, ki so v njeni posesti, spadal na področje uporabe te direktive, ali pa jo je treba zaradi tesne povezanosti z irskimi sodišči, pod nadzorom katerih je, enako kot ta sodišča šteti za sodni organ, kar pa nasprotno povzroči, da se zanjo navedena direktiva ne uporablja.

44 Glede na navedeno je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 2, točka 2, Direktive 2003/4 razlagati tako, da ne ureja dostopa do informacij o okolju, ki jih vsebujejo sodni spisi, ker niti sodišča niti organi ali institucije, ki so pod njihovim nadzorom in so torej tesno povezani z njimi, niso „organi oblasti“ v smislu te določbe in torej ne spadajo na področje uporabe te direktive.

Stroški

45 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Člen 2, točka 2, Direktive 2003/4/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2003 o dostopu javnosti do informacij o okolju in o razveljavitvi Direktive Sveta 90/313/EGS je treba razlagati tako, da ne ureja dostopa do informacij o okolju, ki jih vsebujejo sodni spisi, ker niti sodišča niti organi ali institucije, ki so pod njihovim nadzorom in so torej tesno povezani z njimi, niso „organi oblasti“ v smislu te določbe in torej ne spadajo na področje uporabe te direktive.

Podpisi